

۲۳/۹۲/۲۰۲۱

قیس کبیر

مشکلات زبانی در قاموس کبیر افغانستان

قاموس کبیر افغانستان از دو قسمت جداگانه دیزاین شده است. قسمت اول آن «معرفی اصالت افغانستان» با لسان های دری و پښتو، متشکل از ۸ دیتابیس، با نامهای مختلف مانند مجمع اللغات، مختصات افغانستان، جغرافیه و... قسمت دوم آن «علمی و مسلکی»، با لسان های انگلیسی، دری و پښتو، فعلاً متشکل از ۲ دیتابیس. هر قسمت دارای لینک های مشخص به خودش میباشد، یعنی:

<http://www.afghan-dic.com><http://www.afghan-academic.com>

«معرفی اصالت افغانستان» مجمع اللغات:

چون در ابتداء تصمیم به وجود آوردن یک دیکشنری زبانی بود، اولین دیتابیس ما به ابتکار محترم «مسعود فارانی» «مجمع اللغات» نامیده شد. تیم کاری ما قادر شدند ۱۰ ها هزار لغات را داخل دیتابیس کرده و از نگاهی تخنیکی مکملتر سازند.

قسمی که شما در عکس پهلوی می بیند، در هنگام جست و جوی لغت مورد نظر تان، بعد از نوشتن حرف دوم، پنجره خاصی (به تقلید از گوگل) باز می شود، و به تعداد ۱۵ لغت نظر به حروف الفبا، پیشنهاد می شود که با این حروف آغاز گردیده اند. در صورت یافتن لغت مورد نظر، آنرا انتخاب کرده و بالای «زره بین یا لوپ» کلیک نمایید تا نتیجه برای تان ظاهر شود. در صورت نبودن لغت

مورد نظر، به نوشتن ادامه بدهید... تعداد در لیست کمتر شده می رود تا که لغت مورد نظر ظاهر گردد. در صورت ظاهر نگردیدن، دو امکان وجود دارد: یا اینکه هنوز این لغت در دیتابیس داخل نشده است و یا اینکه با املا اشتباه آمیز می نویسد که باید تجدید نظر کنید.

مشکلات و راههای چاره

سافتویر مخصوص جهت اصلاح کار قاموس انکشاف داده شده که قادر است، هم آسانی را به جوینده فراهم کند و هم املا درست لغات را بیرون بدهد. هموطنان ما که با کیبورد خود مشکل دارند، میتوانند لغاتی مانند: تأثیر، تأسیس، مؤثر، مؤلف، تألیف، رأی، مؤخذ، رئیس، تأسف، مأمور، تأمین، تأکید، تأثر، توأم و امثالهم را بدون اعراب یعنی تأثیر، تأسیس و ... بنویسند، قاموس آنها را با املا درست بیرون می دهد.

- لغات عربی که با اعراب شروع می شوند، مانند «مأمور»

در صورتی که جوینده کلمه را درست بنویسد، فوری پنجره با لیست باز میشود و ...

و در غیر آن، وی میتواند «مأمور» را به شکل نادرست آن «مامور» بنویسد و جست و جو نمائید. در

نتیجه لغات به صورت درست آن ظاهر میشود...

در نظر داریم این پارگراف را به حیث معلومات اضافی علاوه کنیم.

صورت درست نوشتاری کلمه «xxx» میباشد نه «xxx». در صورت انکار از کلمات عربی، و حذف «همزه» از بالای (الف) یا (واو)، کلمات صرف از نظر شکل ترسیم می شوند، در حالیکه در زبان دری کلماتی که ریشه عربی دارند نسبت مراعات معانی و آهنگ اداء آنها به شکل درست و اصیل آن نوشته میگردند. مثلاً- تأثیر، تأسیس، مؤثر، مؤلف، تألیف، رأی، مؤخذ، رئیس، تأسف، مأمور، تأمین، تأکید، تأثر، توأم و امثالهم X

به صفحه قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید

• همینطور در لسان پښتو. مثلاً لغت «پوهنځی»، چون حرف «خ»، حرف پنجم این کلمه است، در لیست ظاهر میشود و جوینده میتواند آنرا انتخاب کند.

مشکل اساسی در دو سه حروف کلمه است که با اعراب و یا حروف خاص «پښتو» مانند خ، ځ و غیره نوشته می شوند، ورنه کلمه مورد نظر در لیسته «Topdown» ظاهر می گردد.

«مختصات افغانستان»

این دیتابیس که حاوی بخش هائی است که تا حال ضرورت سافتویر «اصلاح کاری» را ندارد. اولین بار بود که اسم مرحوم «خلاند» ما را بدین فکر انداخت که آیا ضرورت سافتویر «اصلاح کاری» هم درین دیتابیس می رود و یا خیر... فعلاً این مشکل را با گرفتن اسم «جلیل خلاند» حل کردیم، ببینیم در آینده چه میشود.

راه حل جامع

متأسفانه افغانستان صاحب کیبورد خاص افغانی نیست. خصوصاً در سیستم های موبایل. پیشنهاد ما به دولت افغانستان اینست که از طرف حکومت افغانستان به کمپنی مایکروسافت پیشنهاد شود، برای افغانها یک کیبورد افغانی انکشاف داده شود که شامل حروف پښتو، دری و اعراب باشد. درین صورت مشکل کیبورد افغانها برای همیشه حل می شود.

به گفته معروفی صاحب، در نوشته دری که لغات پښتو استعمال نشده باشد و در نوشته پښتو که لغات دری استعمال نشده باشد، نمیتواند بازگوی احساس و هویت افغانی باشد. همینطور در یک قاموس نیز است.

من از بناغلی نبیل عزیزی تشکر میکنم که «لوگوی» جدید قاموس را طراحی کردند و برای آن قاموس هویت افغانی دادند. گرچه هنوز تصمیم نهائی گرفته نشده است، و شاید تغییرات در شکل لوگو بیاید. منتظر عکس العمل های وطنداران هستیم.

معروفی صاحب، دلیل اینکه چرا از اسم «قاموس کبیر افغانستان»، نام افغانستان را حذف میکنند، خوب میدانم و برایشان کمی حوصله و صبر آرزو میکنیم و فقط اضافه میکنم که کم ما و کرم شما. به قول حافظ:

پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت

آفرین بر نظر پاک خطاپوشش باد

پایان

د پانو شمیره: له ۲ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ